

Informationsklass: K1

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Per Eckemark
Generaldirektör

DATUM

DIARIENUMMER

2025-09-11

SVK Dnr 2025/4335

Remissvar avseende promemorian om statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har som remissinstans mottagit regeringens promemoria *Statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet* (KN2025/01503). Svenska kraftnät lämnar härmed följande remissvar på rubricerad promemoria.

Svenska kraftnäts yttrande

För att det statliga stödet ska få avsedd effekt och underlätta elanslutning av ny elanvändning till elnätet, ser Svenska kraftnät att det är av vikt att det finns förutsättningar för att ansökningarna om stöd kan prövas och beslutas i närtid. Ur Svenska kraftnäts perspektiv kan stödet komma att spela en roll för att öka kapaciteten för anslutning av nya såväl som omställning av befintliga industrier. Ett exempel på ett relevant initiativ är det så kallade Kapacitetsåtgärdskonceptet, som för närvarande utvecklas av Svenska kraftnät och Vattenfall Eldistribution och testas i Västra Götaland. Initiativet syftar till att främja nya elanslutningar genom en ny marknadslösning som innebär att existerande och nya resurser upphandlas för att möjliggöra

tidigare anslutningar. Initiativet är för närvarande i en upphandlingsfas. Det föreslagna stödet skulle kunna bidra till initiativet ifall prövning och beslut om stöd kan ske under våren 2026. Svenska kraftnät föreslår därför att det fastställs att handläggning ska ske skyndsamt och att beslut ska fattas inom ett fåtal månader från att en fullständig ansökan inkommit till Statens energimyndighet (Energimyndigheten). Mot denna bakgrund och med hänsyn till att det tar tid att få nya anläggningar driftsatta anser Svenska kraftnät att en tidsfrist för prövning och beslut om stöd bör tydliggöras.

Om avsikten med förordningen är att bidra till att genomföra många åtgärder ställer sig Svenska kraftnät dock tveksam till om stödet, med dess nuvarande tidsram, kommer att kunna bidra. Enligt Svenska kraftnäts erfarenhet tar sådana åtgärder, oavsett om det är nyinvesteringar eller ombyggnationer, lång tid att färdigställa. Förutom redan pågående initiativ ser Svenska kraftnät därför en risk att endast ett fåtal åtgärder kommer att bli aktuella för stöd enligt föreslagen förordning om stöd endast ska ges till åtgärder som kan antas vara färdigställda senast den 1 januari 2030. Ur beredskapssynpunkt är det exempelvis endast anläggningar (minst 10 MW installerad effekt, beroende på geografisk placering) som bedöms kunna användas i lokal eller regional ö-drift.

Vidare anser Svenska kraftnät att stödet bör utformas i syfte att motverka risk för snedvridningar i upphandlingar av ny kapacitet. Det är därför viktigt att alla fossilfria projekt kan ansöka om stöd och att inga relevanta projekt, som kan möjliggöra tidigare anslutningar av ny elanvändning, sällas bort i en tidig urvalsprocess. Svenska kraftnät är därför positiv till att det i promemorian aviseras att möjligheten att inkludera stöd till lagring av el och värme, även utan direkt koppling till en förnybar produktionsanläggning, utreds. Om det är möjligt föreslår Svenska kraftnät att förordningen ändras så att alla nya energilagringsanläggningar oavsett anslutningspunkt kan ansöka om stödet.

Svenska kraftnät anser att det även bör övervägas om projekt som innebär förbättringar av befintliga anläggningar, särskilt där förbättringarna leder till avsevärt ökad funktionalitet, såsom kortare tid till full aktivering eller ökad uthållighet vid långvarig drift bör kunna ansöka om stödet. Svenska kraftnät föreslår att förordningen ändras så att önskvärda förmågor står i fokus och inte specifika tekniker. Ett förslag till ändring är ett tillägg om att även investeringar som leder till ökad funktionalitet, såsom kortare tid till full aktivering eller ökad uthållighet vid långvarig drift, kan erhålla stöd utöver investeringar som leder till ökad elektrisk effekt i befintliga anläggningar.

Svenska kraftnät föreslår även att den föreslagna förordningen ändras så att även biokraftvärmeverk har en möjlighet till investeringsstöd för åtgärder som kommer leda till en betydande ökning av antalet drifttimmar under året.

Svenska kraftnät föreslår också att 7 § i den föreslagna förordningen ändras så att stöd i första hand ska lämnas till åtgärder som bidrar till stärkt förmåga och minskad sårbarhet i elsystemet, till exempel genom möjlighet att tillhandahålla stödtjänster. Svenska kraftnät föreslår därmed att även andra förmågor bör beaktas i anläggningarnas bidrag till stärkt förmåga och minskad sårbarhet i elsystemet, exempelvis lokal och regional ö-drift.

Promemorian ger en bristfällig vägledning för hur Energimyndigheten ska bedöma ansökningarna om stöd. För att avgöra i vilken utsträckning som ett projekt kan underlätta anslutning av ny elanvändning till elnätet krävs kompetens från en aktör med systemansvar och god kännedom om elsystemet. Svenska kraftnät föreslår därför att Energimyndigheten bör inhämta uppgifter från Svenska kraftnät om projektens förväntade bidrag till förordningens syfte.

Enligt 24 § i den föreslagna förordningen har Energimyndigheten rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Svenska kraftnät saknar emellertid en tydlig och konkret beskrivning av vad denna rätt faktiskt omfattar, samt vilken roll den fyller i förhållande till förordningens genomförande. Detta skapar otydlighet kring behovet av föreskriftsrätten och vilken konkret nytta den tillför. För att öka transparensen och säkerställa en tydlig förståelse av föreskriftsrättens funktion och konsekvenserna av dess tillämpning bör det klargöras varför föreskriftsrätten är nödvändig och vilket syfte den ska uppnå. I avsaknad av ett sådant klargörande kan det annars ifrågasättas om föreskriftsrätten är nödvändig. Dessutom bör det beaktas att arbetet med att ta fram föreskrifter kan ta tid, vilket ytterligare kan fördröja handläggningen av stödet. Därför är det särskilt viktigt att ha en tydlig och väldefinierad föreskriftsrätt för att undvika onödiga fördröjningar och osäkerheter i processen.

Detta remissyttrande har beslutats av generaldirektör Per Eckemark efter föredragning av Martin Nilsson.

Sundbyberg 2025-09-11

Per Eckemark

Martin Nilsson

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnätts underskriftstjänst, SendSign